

Thuốc kê đơn bị bán tràn lan: Khi sự dễ dãi có thể trả giá bằng tính mạng

08:01 23/05/2026

Khảo sát tại nhiều nhà thuốc thuộc hệ thống Pharmacity trên địa bàn Hà Nội. Kết quả ghi nhận cho thấy, tại nhiều điểm bán, các loại thuốc thuộc diện cần thận trọng khi sử dụng, thậm chí là thuốc kê đơn, vẫn được bán cho khách hàng dù không xuất trình đơn thuốc của bác sĩ. Đáng chú ý, ở một số trường hợp, nhân viên bán hàng chưa thực hiện đầy đủ việc tư vấn về liều dùng, chống chỉ định hay nguy cơ tác dụng phụ đối với người sử dụng..

LTS: *Thuốc là mặt hàng đặc biệt, liên quan trực tiếp đến sức khỏe và tính mạng con người. Tuy nhiên, thực tế hiện nay cho thấy tình trạng bán thuốc kê đơn không cần đơn bác sĩ, tự ý tư vấn và sử dụng thuốc vẫn đang diễn ra phổ biến tại nhiều cơ sở kinh doanh dược trên cả nước. Chỉ cần mô tả vài triệu chứng thông thường, người dân có thể dễ dàng mua được kháng sinh, thuốc chống viêm, corticoid hay nhiều loại thuốc điều trị đặc hiệu mà không qua thăm khám, kiểm tra tiền sử bệnh lý hoặc sàng lọc nguy cơ phản ứng thuốc.*

Đáng lo ngại, phía sau sự “dễ dãi” trong hoạt động bán thuốc là hàng loạt hệ lụy nghiêm trọng đối với sức khỏe cộng đồng như kháng kháng sinh, nhờn thuốc, biến chứng điều trị, sốc phản vệ, thậm chí nguy cơ tử vong. Vụ việc một phụ nữ tử vong sau khi uống thuốc ngay tại cơ sở kinh doanh thực phẩm chức năng ở phường Kỳ Thịnh (TX Kỳ Anh, Hà Tĩnh) mới đây tiếp tục gióng lên hồi chuông cảnh báo về những khoảng trống trong việc tuân thủ quy định chuyên môn và kiểm soát hoạt động bán thuốc kê đơn hiện nay.

Trong bối cảnh Chính phủ đã ban hành Nghị định 90/2026/NĐ-CP với nhiều chế tài mạnh tay nhằm siết chặt hoạt động kinh doanh dược, đặc biệt nâng mức xử phạt hành vi bán thuốc kê đơn không có đơn bác sĩ lên tới 20 triệu đồng đối với cá nhân, Tạp chí Thương hiệu và Công luận triển khai tuyển bài: “Bán thuốc kê đơn dễ như mua hàng tạp hóa: Những hệ lụy không thể xem nhẹ”.

Tuyển bài nhằm phản ánh thực trạng bán thuốc kê đơn không đúng quy định tại một số cơ sở kinh doanh dược; nhận diện những lỗ hổng trong công tác quản lý,

giám sát; đồng thời cảnh báo các nguy cơ đối với sức khỏe cộng đồng từ tình trạng tự ý mua và sử dụng thuốc hiện nay. Qua đó, góp phần nâng cao ý thức tuân thủ pháp luật của các cơ sở kinh doanh dược, trách nhiệm nghề nghiệp của người hành nghề và nhận thức của người dân trong việc sử dụng thuốc an toàn, đúng chỉ định.

Bài 1: Thương hiệu Pharmacy và những hệ lụy bán thuốc kê đơn tràn lan

Pharmacy hơn một thập kỷ phát triển, sở hữu gần 1.000 nhà thuốc trên toàn quốc

Trong nhiều năm trở lại đây, Pharmacy được biết đến là một trong những chuỗi nhà thuốc có độ phủ lớn tại Việt Nam, phát triển theo mô hình bán lẻ dược phẩm hiện đại với hệ thống cửa hàng trải rộng tại nhiều tỉnh, thành phố. Theo thông tin từ Pharmacy, sau hơn 12 năm hoạt động, hệ thống này hiện có gần 1.000 nhà thuốc đạt chuẩn GPP tại 40 tỉnh, thành cùng đội ngũ gần 5.000 dược sĩ, hướng đến cung cấp dịch vụ chăm sóc sức khỏe và trải nghiệm mua sắm thuận tiện cho người tiêu dùng.

Với hình ảnh nhận diện đồng bộ và khả năng tiếp cận dễ dàng, thương hiệu này trở thành lựa chọn của nhiều khách hàng, đặc biệt tại các đô thị lớn. Tuy nhiên, cùng với quá trình mở rộng hệ thống, hoạt động tư vấn và kiểm soát việc bán thuốc tại một số cơ sở cũng nhận được sự quan tâm của dư luận, trong bối cảnh tình trạng tự mua thuốc điều trị và sử dụng thuốc kê đơn không qua thăm khám vẫn còn khá phổ biến tại Việt Nam.

Thuốc điều trị gút vẫn được bán dù không có đơn thuốc

Nhà thuốc Pharmacy TMDV-14, tòa nhà N05 – Khu nhà Ecohome 3, phường Đông Ngạc, quận Bắc Từ Liêm, Hà Nội

Ghi nhận thực tế của phóng viên TH&CL tại chuỗi hệ thống nhà thuốc Pharmacy: Ngày 19/5/2026, tại nhà thuốc Pharmacy TMDV-14, tòa nhà N05 – Khu nhà Ecohome 3, phường Đông Ngạc, Hà Nội, phóng viên mua thuốc Colchicin 1mg mà không xuất trình đơn thuốc của bác sĩ.

Thuốc Colchicin 1mg - một loại thuốc nằm trong danh mục thuốc kê đơn theo quy định

Theo tìm hiểu, Colchicin là alkaloid có nguồn gốc thực vật, thường được sử dụng trong điều trị bệnh gút và một số bệnh lý viêm. Đây là loại thuốc có khoảng điều trị hẹp, nguy cơ ngộ độc cao nếu sử dụng sai liều.

Các tài liệu chuyên môn cho thấy, việc dùng Colchicine quá liều có thể gây ra những phản ứng nghiêm trọng như buồn nôn, nôn, đau bụng, xuất huyết tiêu hóa, thậm chí đe dọa tính mạng. Liều gây tử vong được ghi nhận dao động từ 7 - 65 mg, phổ biến khoảng 20 mg tùy từng cá thể.

Tại thời điểm khảo sát, nhân viên nhà thuốc có hỏi về đơn kê của bác sĩ. Tuy nhiên, sau khi phóng viên cho biết “không mang theo đơn thuốc”, thuốc vẫn được bán như thông thường. Phóng viên không ghi nhận việc nhân viên tư vấn về liều dùng, tác dụng phụ hay chống chỉ định của thuốc.

Thuốc Corticosteroid bán dễ dàng dù không xuất trình đơn thuốc

Nhà thuốc Pharmacy số 1, ngõ 1 Phạm Tuấn Tài, phường Dịch Vọng Hậu, quận Cầu Giấy, Hà Nội

Cũng trong ngày 19/5/2026, tại Nhà thuốc Pharmacy số 1, ngõ 1 Phạm Tuấn Tài, phường Dịch Vọng Hậu, quận Cầu Giấy, Hà Nội, phóng viên mua thuốc Flucinar tube 15g.

Flucinar là thuốc mỡ chứa hoạt chất Fluocinolone acetonide – một corticosteroid có tác dụng chống viêm, chống ngứa và chống dị ứng, thường được sử dụng trong điều trị các bệnh viêm da khô, không nhiễm khuẩn và đáp ứng với corticosteroid.

Theo khuyến cáo chuyên môn, việc sử dụng thuốc kéo dài trên diện tích da rộng có thể làm tăng nguy cơ phù nề, tăng huyết áp, tăng đường huyết và suy giảm

miễn dịch. Đối với trẻ em, corticosteroid còn có thể gây rối loạn trục hạ đồi – tuyến yên – tuyến thượng thận, hội chứng Cushing, ảnh hưởng đến sự tăng trưởng và phát triển nếu dùng kéo dài.

Tại thời điểm khảo sát, phóng viên ghi nhận nhân viên bán hàng không yêu cầu đơn thuốc của bác sĩ. Đồng thời, nhân viên cũng không tư vấn về liều dùng, các tác dụng phụ hay chống chỉ định trước khi bán thuốc cho khách hàng.

Nhà thuốc Pharmacy số 5A Láng Hạ, phường Thành Công, quận Ba Đình, Hà Nội

Ngày 21/5/2026, tại Nhà thuốc Pharmacy số 5A Láng Hạ, phường Thành Công, quận Ba Đình, Hà Nội, phóng viên tiếp tục khảo sát với cùng dòng thuốc Flucinar.

Vỏ thuốc Flucinar tube 15g có ghi rõ khuyến cáo “thuốc bán theo đơn”

Tại đây, nhân viên có hỏi về đơn thuốc của bác sĩ. Tuy nhiên, sau khi phóng viên cho biết “không mang theo đơn thuốc”, nhân viên hướng dẫn có thể quét mã Zalo để gửi bổ sung sau và vẫn thực hiện bán thuốc như thông thường.

Gợi ý thuốc kháng sinh thay thế dù không có chỉ định

Nhà thuốc Pharmacy số 53 Trần Quốc Hoàn, phường Dịch Vọng, quận Cầu Giấy, Hà Nội

Ngày 20/5/2026, tại Nhà thuốc Pharmacy số 53 Trần Quốc Hoàn, phường Dịch Vọng, quận Cầu Giấy, Hà Nội, khi phóng viên hỏi mua thuốc Novofungi 250, nhân viên cho biết đã hết hàng và chủ động gợi ý sản phẩm thay thế là Flagyl 250mg.

Tại Nhà thuốc Pharmacy số 53 Trần Quốc Hoàn, thuốc Flagyl bán lẻ không ghi rõ hàm lượng, hướng dẫn sử dụng cho người dùng

Theo tìm hiểu, Flagyl 250mg thuộc nhóm thuốc kháng khuẩn và kháng ký sinh trùng, được sử dụng trong điều trị các trường hợp nhiễm vi khuẩn và ký sinh trùng nhạy cảm với nhóm nitro-5 imidazol. Việc sử dụng thuốc cần tuân thủ đúng chỉ định, liều lượng và thời gian điều trị để tránh nguy cơ ảnh hưởng sức khỏe.

Tại thời điểm khảo sát, phóng viên ghi nhận nhân viên nhà thuốc không yêu cầu xuất trình đơn thuốc của bác sĩ, đồng thời chủ động giới thiệu thuốc kê đơn có công dụng tương tự. Khi phóng viên đề nghị chỉ mua 1 vỉ thuốc, nhân viên vẫn thực hiện bán hàng như bình thường. Tuy nhiên, phóng viên không ghi nhận

việc tư vấn về liều dùng, chống chỉ định hoặc các nguy cơ tác dụng phụ của thuốc trước khi bán cho khách hàng.

Theo Điều 59 Nghị định số 90/2026/NĐ-CP quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực y tế, hành vi “Không ghi rõ tên thuốc, hàm lượng, hạn dùng cho người sử dụng trong trường hợp bán lẻ thuốc không đựng trong bao bì ngoài của thuốc; trường hợp không có đơn thuốc đi kèm, không ghi thêm liều dùng, số lần dùng và cách dùng” có thể bị phạt tiền từ 1 triệu đồng đến 3 triệu đồng.

Có tư vấn nhưng vẫn bán thuốc khi không có đơn

Nhà thuốc Pharmacy xóm 3, thôn Cổ Điển, xã Hải Bối, huyện Đông Anh, Hà Nội

Ngày 21/5/2026, tại Nhà thuốc Pharmacy xóm 3, thôn Cổ Điển, xã Hải Bối, huyện Đông Anh, Hà Nội, phóng viên mua thuốc Azicine 250mg.

Vỏ thuốc Azicine có ghi rõ khuyến cáo “Prescription Drug - Thuốc bán theo đơn”

Theo thông tin chuyên môn, Azicine 250mg được sử dụng trong điều trị nhiễm trùng đường hô hấp trên, hô hấp dưới, nhiễm trùng da, nhiễm trùng tiết niệu - sinh dục và dự phòng nhiễm trùng lan tỏa ở người nhiễm HIV.

Một số tài liệu cũng ghi nhận thuốc có thể gây ra các phản ứng dị ứng nghiêm trọng hiếm gặp như phù mạch, sốc phản vệ, hội chứng Stevens-Johnson (SJS), hoại tử biểu bì nhiễm độc (TEN), hội chứng DRESS và ngoại ban mụn mủ toàn thân cấp tính (AGEP).

Tại điểm khảo sát này, nhân viên nhà thuốc có hỏi về đơn thuốc kê của bác sĩ, đồng thời tư vấn về liều dùng, tác dụng phụ và chống chỉ định. Tuy nhiên, khi phóng viên cho biết “không mang theo đơn thuốc”, sản phẩm vẫn được bán như thông thường.

Cần siết chặt việc bán thuốc kê đơn

Khảo sát tại nhiều điểm bán thuốc hệ thống Pharmacy cho thấy, dù quy trình hỏi đơn thuốc đã được thực hiện ở một số cơ sở, việc bán thuốc vẫn diễn ra

ngay cả khi khách hàng không xuất trình được đơn kê của bác sĩ.

Đáng lưu ý, nhiều loại thuốc được ghi nhận trong khảo sát đều là thuốc có nguy cơ tác dụng phụ cao hoặc yêu cầu sử dụng theo chỉ định chuyên môn chặt chẽ. Việc bán thuốc kê đơn không đúng quy định có thể khiến người dân tự ý sử dụng thuốc, tăng nguy cơ kháng kháng sinh, gặp phản ứng bất lợi hoặc biến chứng nguy hiểm cho sức khỏe.

Thực trạng này đặt ra yêu cầu cần tăng cường kiểm tra, giám sát hoạt động bán thuốc kê đơn tại các nhà thuốc, đồng thời nâng cao trách nhiệm tuân thủ quy định chuyên môn của các cơ sở kinh doanh dược nhằm hạn chế nguy cơ phát sinh hệ lụy đối với sức khỏe cộng đồng. Bên cạnh vai trò của cơ quan quản lý và đơn vị bán lẻ, người tiêu dùng cũng cần nâng cao ý thức trong việc sử dụng thuốc theo chỉ định của bác sĩ, không tự ý mua và dùng thuốc kê đơn để tránh các rủi ro về sức khỏe, đặc biệt là kháng sinh và các thuốc điều trị đặc hiệu, bởi điều này có thể dẫn đến tình trạng nhờn thuốc, kháng thuốc và gia tăng rủi ro trong điều trị, góp phần bảo đảm việc sử dụng thuốc an toàn và đúng quy định pháp luật.

Theo quy định của Bộ Y tế, nhiều loại thuốc điều trị hiện nay thuộc danh mục thuốc kê đơn và chỉ được phép bán khi người mua xuất trình đơn thuốc hợp lệ từ bác sĩ hoặc người hành nghề khám chữa bệnh có thẩm quyền. Thông tư 52/2017/TT-BYT quy định việc kê đơn phải dựa trên quá trình thăm khám, chẩn đoán và theo dõi tình trạng người bệnh nhằm hạn chế nguy cơ sử dụng thuốc sai mục đích, sai liều lượng hoặc gây ra các phản ứng bất lợi đối với sức khỏe. Bên cạnh đó, Luật Dược 2016 cũng quy định người bán thuốc có trách nhiệm hướng dẫn sử dụng, lưu ý chống chỉ định và kiểm soát việc bán các thuốc thuộc diện kê đơn.

Theo ước tính của Tổ chức Y tế Thế giới (WHO), Việt Nam ghi nhận gần 300.000 ca tử vong liên quan đến kháng kháng sinh trong giai đoạn 2020 - 2023. Kháng kháng sinh khiến việc điều trị nhiễm trùng trở nên khó khăn hơn, làm tăng nguy cơ bệnh diễn tiến nặng, kéo dài thời gian điều trị, gia tăng chi phí y tế và nguy cơ tử vong.

Đáng chú ý, Nghị định số 90/2026/NĐ-CP của Chính phủ về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực y tế, có hiệu lực từ ngày 15/5/2026, quy định hành vi bán thuốc kê đơn khi không có đơn thuốc của bác sĩ có thể bị phạt từ 10 - 20 triệu đồng đối với cá nhân. Đối với tổ chức, mức xử phạt gấp đôi cá nhân, tương ứng từ 20 - 40 triệu đồng.

Gia Huy - Anh Vũ